

Bilaga 2: Grundavtalsgruppens fyra förslag med kommentarer från BDO

Alternativ 1

Det befintliga grundavtalet förnyas helt där framför allt §§ 11 och 15 förnyas. I § 11 ändrar man ägandet så att varje ägarkommun deltar i grundkapitalet så att t.ex. kommunens befolkningsunderlag utgör grund för ägandet i kommunförbundet. Man frångår då systemet med specifikt ägda vårdplatser. (Det här underlättar också för Oasen att hyra ut delar av fastigheten till utomstående utan att någon enskild kommuns vårdplatser drabbas.)

I § 15 ändrar man då debiteringen för utförda vårdtjänster till ägarkommunerna så att man debiterar självkostnadspriset för varje vårddygn som inkluderar rörliga och fasta kostnader.

BDO:s kommentar:

En revidering av grundavtalet behövs för att åtgärda de problemen om ni själva har identifierat. Användningen av vårdtjänsterna och systemet med vårdplatser fungerar inte längre då lagstiftningen ändrats. Vi har redan tagit ställning till uppdaterade formuleringar i befintligt grundavtal, se separat bilaga.

Fördelar:

- En fördelning av grundkapitalet enligt befolkningsunderlag ger inte utrymme för tolkning vilket minskar meningsskiljaktigheter
- En debitering av självkostnadspriset är inte politisk och styrs enligt behovet. Har en bättre koppling till landskapsandelssystemet?
- Gör prissättningen mer genomskinlig och jämförbar med t.ex. egen produktion eller andras produktion
- Sporrar till minskning av kostnader ifall volymer minskar då enhetspriset blir dyrt
- Slopande av maxantal platser / tomma platser torde göra verksamheten effektivare

Nackdelar

- Solidariteten mellan kommunerna försvinner till den del den fortfarande finns kvar
- Små kommuner kan bli ännu mera sårbara även om de är vinnare ifall de inte använder tjänsterna

Alternativ 2

Ett alternativ som förts fram i den allmänna diskussionen är värdkommun. Den åländska kommunallagen har få skrivningar om denna samarbetsform. Så här stadgas det i § 79 " När en

kommun med stöd av ett avtal sköter en uppgift för en eller flera kommuners räkning kan kommunerna komma överens om att en del av ledamöterna i det organ i kommunen som sköter uppgiften skall utses av de andra kommunerna.
Till ledamöter i organet kan utses personer som är valbara till motsvarande organ i de kommuner som berörs.”

Om man går inför en värdkommun-lösning så skall kommunförbundet Oasen boende- och vårdcenter upplösas och värdkommunen bör då inlösa Oasens tillgångar. Värdkommunen skall sedan genom avtal sälja vårdtjänster till avtalskommunerna.

BDO:s kommentar:

Fördelar:

- värdkommunsmodellen är åtminstone teoretiskt en mera förmånlig förvaltningsmodell då värdkommunen redan har en egen förvaltning. Man slipper direkta kostnader för förbundsfullmäktige och förbundsstyrelse. Det är också möjligt, åtminstone i teorin, att uppnå inbesparingar på allmän administration (ekonomiförvaltning, bokföring, löneräkning) om den övertagande kommunen har kapacitet, kunskap och kompetens att sköta de funktioner som tillkommer. Det behövs sannolikt en direktör inom värdkommunen som leder verksamheten på samma vis som i kommunalförbundet, så vi är tveksamma om det går att spara in på kostnader för direktörens lön. Men i teorin så är det också möjligt.
- Det kan räcka med att inrätta en ny nämnd i värdkommunen som ansvarar för verksamheten som överförs från kommunalförbundet.

Nackdelar:

- det uppstår lätt ett demokratiunderskott i värdkommunen då andra medlemskommuner vill få sina röster hörda. Även om man inrättar en skild nämnd för skötseln av uppgifterna så är det alltid värdkommunens fullmäktige som i sista hand beslutar om budget, bokslut samt fakturering av prestationer.
- precis som för ett kommunalförbund behövs någon form av grundavtal för hur servicen skall skötas, så genom att välja värdkommunsmodellen så slipper man inte undan de problem som ett avtal mellan 13 kommuner medför.
- misstro mot hur värdkommunen påför övriga kommuner olika typer av förvaltningskostnader orsakar vanligtvis problem, så man måste ha detaljerade bilagor till avtalet där spelreglerna framgår.
- Inbesparingar kräver fullt förtroende från de kommuner som inte fungerar som värdkommun och lojalitet från värdkommunen att hålla lika hårt i övriga kommuners pengar som i egna pengar.
- Ansvaret för fastigheten eller värdering av fastigheten vid en överlåtelse kan vara komplicerad

Vår uppfattning är att en värdkommunsmodell är den bästa modellen i teorin men i praktiken inte visat sig vara så fungerande som i teorin. Därav är modellen sällsynt.

Alternativ 3

Verksamheten fortsätter utan att göra större förändringar.

BDO:s kommentar:

Detta är knappast ett alternativ baserat på de problem ni själva identifierat, se kommentarerna till alternativ 1.

Alternativ 4

Verksamheten fortsätter som tidigare men med förändringen att grundavgiften slopas. Grundavgiften fördelas till vårdavgiften på basen av nedanstående modell.

2022	Antal vårddygn	Grundavgift	Dygnspris	Dygnspris inkl. grundavgift
ESB	3583		157,93	200,52
Demens	8502		233,57	276,16
Institution	6327		263,44	306,03
Grundavgift	18412	784 143	42,59	0

BDO:s kommentar:

Detta är en möjlighet men förutsätter en ändring av § 15 i grundavtalet. Fördelning av kostnader är alltid en avtalsfråga.

Fördelar:

Ett steg mot prissättning enligt användning

Behöver inte göra lika stora förändringar som alternativ 1

Nackdelar:

Platsantal finns fortfarande spikat och tomgång beaktas i priset vilket försämrar genomskinligheten

Missnöjet torde fortsätta

Grundkapitalsfrågan är inte löst

AB. RW

